

 <p>Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського</p>	<p align="center">СИЛАБУС навчальної дисципліни “ДЕМОКРАТИЧНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ НАД СЕКТОРОМ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ”</p>
<p>Назва ОНП</p>	<p>Стратегічне керівництво у секторі безпеки і оборони</p>
<p>Обсяг навчальної дисципліни</p>	<p align="center"><i>2ЄКТС/60 ГОДИН</i></p>
<p>Навчальна дисципліна</p>	<p>“Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони”</p>
<p>Мова викладання</p>	<p>Українська</p>
<p>Особливості навчальної дисципліни</p>	<p>Вивчення слухачами основ теоретико-методологічного аналізу таких складних суспільних явищ, як цивільно-військові відносини, їхнє місце і роль в суспільстві; демократичний цивільний контроль як засіб гармонізації цивільно-військових відносин, його зміст і система, що склалася в Україні; світовий досвід здійснення демократичного цивільного контролю над силами оборони.</p>
<p>Ключові слова</p>	<p>Цивільно-військові відносини; демократичний цивільний контроль; види і суб'єкти здійснення демократичного цивільного контролю</p>
<p>Викладач</p> 	<p>Бринцев Валерій Васильович – полковник у відставці, кандидат філософських наук, професор, заслужений працівник освіти України, професор кафедри управління військами інституту державного військового управління</p> <p>Наукові та навчально-методичні праці за тематикою дисципліни: 1 підручник, 3 навчальних посібника</p> <p>Підвищення кваліфікації: Курси підвищення кваліфікації з питань педагогіки вищої школи лютий-березень 2020 року.</p> <p>Контактні дані: тел. 0973337041; кафедра управління військами, ауд. 1/207</p>

<p>Чому дисципліна для мене є важливою/ корисною/ актуальною?</p>	<p>Вивчення даної дисципліни допоможе стати висококваліфікованим, конкурентоспроможним фахівцем, здатним проводити самостійний аналіз і пов'язувати питання демократичного цивільного контролю у силах безпеки і оборони з теорією і практикою державного управління у воєнній сфері, а також військово-професійними проблемами життєдіяльності Збройних Сил України і інших складових сектору безпеки і оборони України, визначати шляхи і способи підвищення ролі демократичного цивільного контролю у вирішенні завдань оборони.</p>
<p>Які компетентності формує навчальна дисципліна?</p>	<p>Навчальна дисципліна “Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони” спрямована на забезпечення підготовки слухачів зі спеціальності 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності), спеціалізації 256.07 Стратегічне керівництво у секторі безпеки і оборони за другим рівнем вищої освіти ступеня магістр.</p> <p>Метою вивчення навчальної дисципліни “Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони” є:</p> <p>вивчення слухачами основ теоретико-методологічного аналізу таких складних суспільних явищ, як: цивільно-військові відносини у системі суспільних відносин в Україні; демократичний цивільний контроль як засіб гармонізації цивільно-військових відносин і їхня органічна складова; система демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони, що склалася і розвивається в Україні; місце, роль і шляхи вдосконалення діяльності суб'єктів демократичного цивільного контролю;</p> <p>формування у слухачів практичних навичок і умінь самостійної роботи з вивчення і аналізу питань теорії і практики цивільно-військових відносин і демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони, напрацювання висновків і пропозицій практичного характеру, а також систематичного критичного усвідомлення власного досвіду діяльності в системі демократичного цивільного контролю.</p>

	<p>Головними завданнями навчальної дисципліни є формування у слухачів наступних компетентностей:</p> <p>1) знань щодо:</p> <p>теоретичних основ аналізу цивільно-військових відносин і демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони;</p> <p>сутності, структури та змісту цивільно-військових відносин в суспільстві, їхніх особливостей в Україні та напрямів удосконалення;</p> <p>сутності, структури, змісту, механізму функціонування і основних напрямів удосконалення системи демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони, впливу демократичного цивільного контролю на ефективність державного управління щодо вирішення завдань (питань) воєнної безпеки України;</p> <p>змісту, функцій, принципів і методів, завдань і основних напрямів діяльності суб'єктів демократичного цивільного контролю, підвищення їхньої ролі у вирішенні питань воєнної безпеки України, у функціонуванні сектору безпеки і оборони;</p> <p>зарубіжного досвіду демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони.</p> <p>2) умінь:</p> <p>аналізувати складні суспільні явища в житті України, перш за все у сфері управління процесами забезпечення національної безпеки і оборони;</p> <p>виявляти актуальні проблеми цивільно-військових відносин і системно їх оцінювати та прогнозувати, напрацьовувати і вносити пропозиції щодо їхнього вирішення;</p> <p>визначати шляхи, форми, принципи і методи підвищення якості демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони держави з урахуванням досвіду демократичного цивільного контролю у передових державах світу.</p>
<p>Які результати навчання можна досягнути після вивчення навчальної дисципліни?</p>	<p>вміння визначати необхідність, місце і роль демократичного цивільного контролю в гармонізації цивільно-військових відносин в Україні, у вирішенні завдань забезпечення воєнної безпеки;</p> <p>визначати необхідні зміни в змісті і системі</p>

	<p>демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони з урахуванням змін внутрішньо- і зовнішньополітичної обстановки;</p> <p>креативно аналізувати місце і роль суб'єктів здійснення демократичного цивільного контролю в загальній системі забезпечення воєнної безпеки України, вносити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення їхньої діяльності.</p>
<p>Де я зможу застосувати отримані знання та вміння?</p>	<p>В органах управління складових сектору безпеки і оборони, в органах військового управління, у закладах вищої освіти та дослідницьких установах Міністерства оборони України, Збройних Сил України й інших складових сектору безпеки і оборони на посадах, які передбачають стратегічний рівень військової освіти (підготовки); посади категорії “А, Б, В” державної служби</p>
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p>Тема 1. Цивільно-військові відносини як складне суспільне явище, складова суспільних відносин в Україні.</p> <p>Методологія (принципи) аналізу цивільно-військових відносин.</p> <p>Погляди Семюеля Хантингтона на цивільно-військові відносини.</p> <p>Структура цивільно-військових відносин в Україні.</p> <p>Класифікація та зміст цивільно-військових відносин.</p> <p>Типи цивільно-військових відносин. Риси цивільно-військових відносин в Україні.</p> <p>Тема 2. Демократичний цивільний контроль як засіб гармонізації цивільно-військових відносин.</p> <p>Нормативно-правова база демократичного цивільного контролю в Україні.</p> <p>Визначення демократичного цивільного контролю та окреслення його змісту. Предмет демократичного цивільного контролю за Законом України “Про національну безпеку України”.</p> <p>Принципи здійснення демократичного цивільного контролю.</p> <p>Суспільна роль та функції демократичного цивільного контролю.</p> <p>Можливі наслідки відсутності (слабкості) демократичного цивільного контролю.</p>

Світовий досвід щодо демократичного цивільного контролю над збройними силами (узагальнено).

Система демократичного цивільного контролю, що склалася і розвивається в Україні (загальна характеристика).

Тема 3. Види демократичного цивільного контролю, що склалися в Україні: зміст, суб'єкти здійснення, проблеми і шляхи вдосконалення.

Президентський контроль над сектором безпеки і оборони України. Повноваження Президента України.

Роль РНБО України як суб'єкта президентського контролю.

Парламентський контроль над сектором безпеки і оборони України. Роль і повноваження Верховної Ради України.

Комітети Верховної Ради України як суб'єкти демократичного цивільного контролю.

Рахункова палата при Верховній Раді України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, народні депутати України, тимчасові спеціальні і слідчі комісії Верховної Ради України як суб'єкти демократичного цивільного контролю.

Досвід роботи омбудсмена у провідних країнах світу.

Демократичний цивільний контроль, що здійснюється Кабінетом Міністрів України та центральними органами виконавчої влади.

Демократичний цивільний контроль з боку місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Місце та роль Міністерства оборони України у здійсненні демократичного цивільного контролю, проблеми та шляхи підвищення дієвості.

Судовий контроль в системі демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони.

Громадський контроль (контроль з боку громадянського суспільства) в системі демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони, шляхи його вдосконалення.

Пріоритети щодо підвищення ролі громадянського суспільства у розвитку сектору безпеки і оборони.

Диференційований залік. Проводиться за змістом усієї навчальної дисципліни.

Інформаційні джерела	<p style="text-align: center;"><i>Нормативно-правові документи</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України. 2. Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” від 1 липня 2010 року. 3. Закон України “Про національну безпеку України” від 21 червня 2018 р. 4. Закон України “Про оборону України” від 5 жовтня 2000 року. 5. Закон України “Про Збройні Сили України” від 5 жовтня 2000 року. 6. Закон України “Про Кабінет Міністрів України” від 27 лютого 2014 року. 7. Закон України “Про Раду національної безпеки і оборони України” від 5 березня 1998 року. 8. Закон України “Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини” від 23 грудня 1997 року. 9. Закон України “Про Рахункову палату” від 2 липня 2015 року. 10. Закон України “Про основи національного спротиву” від 16 липня 2021 року. 11. Стратегія національної безпеки України. <i>Затверджено Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020.</i> 12. Стратегія воєнної безпеки України. <i>Затверджено Указом Президента України.</i> 13. Стратегічний оборонний бюлетень України. <i>Введено в дію Указом Президента України від 17 вересня 2021 року, № 473/2021.</i> 14. Положення про Громадську раду при Міністерстві оборони України, затверджене Міністром оборони України 18.10.2017 року. <p style="text-align: center;"><i>Навчальна література</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 15. Бринцев В.В. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони України: Навч. посіб. – К.: НУОУ, 2019. – 120 с. 16. Бринцев В.В. Державне управління: питання теорії і практики у воєнній сфері в Україні: навч. посіб. – К.: НУОУ, 2017. – 176 с.
-----------------------------	--

	<p>17. Сіцінська М.В. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони України: монографія – К.: НАДУ, 2014. – 364 с.</p> <p>18. Флурі Ф., Бадрак В. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки: актуальні джерела. Видання друге, доопрацьоване і доповнене. / Флурі Ф., Бадрак В. – Центр досліджень армії, конверсії та роззброєння. – К., 2016. – 272 с.</p> <p>19. Цивільний контроль над сектором безпеки. Попередження криз та відновлення: Посібник для організацій громадянського суспільства. Російською мовою. Переклад з англійської. / Колектив авторів. – Женева-Київ. – ПРООН, 2008. – 378 с.</p> <p>20. Ефективний демократичний контроль за діяльністю національних служб безпеки: Тематична доповідь, опублікована Комісаром Ради Європи з прав людини / Рада Європи. – 2015. – 80 с.</p>
<p>Оцінювання навчальних досягнень</p>	<p>Підсумковий контроль за навчальну дисципліну провозиться у формі заліку за змістом усієї навчальної дисципліни. Під час визначення підсумкової оцінки слухачеві враховуються рівень фахової (наукової) підготовки, знання керівних документів, уміння творчо застосовувати отримані знання для вирішення практичних завдань.</p> <p>Оцінювання результатів навчання визначається за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ЄКТС і становить: 90-100 балів – “відмінно”; 80-89 балів – “дуже добре”; 65 – 79 балів – “добре”; 55-64 балів – “задовільно”; 50-54 балів – “достатньо”; 35-49 балів – “незадовільно” з можливістю повторного складання; 1-34 балів – “неприйнятно” з обов’язковим повторним проходженням курсу.</p>
<p>Додатково</p>	<p>Детальнішу інформацію про навчальну дисципліну “Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони” наведено в її робочій програмі. Платформа дистанційного навчання НУОУ https://adl.mil.gov.ua/ Електронна бібліотека НУОУ https://elib.nuou.org.ua/</p>